

GHID SUCCINT

Ce faci în cazul reținerii?

Nadejda HRIPTIEVSCHI

CRJM

Drepturi și justiție pentru toți

GHID SUCCINT:

Ce faci în cazul reținerii?

Această publicație este produsă cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și co-finanțată de guvernul suedez. Conținutul său este responsabilitatea exclusivă a Centrului de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) și a Asociației EcoContact, și nu reflectă neapărat opiniile Uniunii Europene și/sau ale Suediei.

Decembrie 2021

Conținut

INTRODUCERE.....	6
CE ESTE REȚINEREA?.....	8
CINE POATE FI REȚINUT?	9
CARE SUNT TEMEIURILE PENTRU REȚINEREA UNEI PERSOANE BĂNUITE DE SĂVÂRȘIREA UNEI INFRAȚIUNI?.....	10
CÂT POATE DURA REȚINEREA?	11
CARE SUNT DREPTURILE PERSOANEI REȚINUTE ÎN PROCEDURI PENALE?.....	12
1) Dreptul la apărare de către un avocat	12
2) Dreptul de a fi informat despre motivele reținerii și drepturile Dumneavoastră	13
3) Dreptul de a păstra tăcerea.....	14
4) Accesul la documente.....	14
5) Dreptul de a înștiința rudele sau alte persoane despre reținere	15
6) Asistența medicală.....	16
7) Interpretare și traducere.....	16
CARE SUNT DREPTURILE PERSOANEI REȚINUTE ÎN PROCEDURI CONTRAVENȚIONALE?.....	17
1) Dreptul la apărare.....	17
2) Dreptul de a fi informat despre motivele reținerii și drepturile Dumneavoastră	17
3) Interpretare și traducere.....	17
4) Dreptul de a înștiința două persoane despre reținere.....	18
5) Dreptul de a păstra tăcerea	19
6) Accesul la documente	19
DE CE ESTE ATÂT DE IMPORTANTĂ INFORMAREA PERSOANEI/ PERSOANELOR APROPIATE DESPRE REȚINEREA?	20
ATENȚIE LA DOCUMENTELE ÎNTOCMITE ÎN TIMPUL REȚINERII	21
CE POȚI FACE DACĂ DREPTURILE TALE SUNT ÎNCĂLCATE?.....	22

INTRODUCERE

Ghidul este destinat în special apărătorilor drepturilor omului care activează pe teritoriul Republicii Moldova și care s-ar putea confrunta cu rețineri, inclusiv abuzive, atât în contextul procedurilor penale, cât și a celor contravenționale. Scopul ghidului este de a oferi o informație succintă, de bază, cu privire la drepturile principale și modul de realizare a acestora în perioada reținerii, pentru informarea și, respectiv, prevenirea eventualelor abuzuri în legătură cu reținerile aplicate.

Apărători ai drepturilor omului sunt orice persoane sau grupuri care recunosc universalitatea drepturilor omului pentru toți, fără niciun fel de distincție și care activează cu scopul de a promova, a proteja sau care tind să protejeze și să asigure respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale la nivel local, național, regional și internațional, prin mijloace pașnice. Apărători ai drepturilor omului nu sunt doar persoanele sau grupurile care activează în instituții sau organizații cu mandat expres de protecție a drepturilor omului, ci orice persoane sau grup, indiferent de locul de muncă sau activitate sau funcția ocupată, dar care desfășoară o activitate care are o legătură clară cu domeniul drepturilor omului. De exemplu, apărători ai drepturilor omului pot fi activiști, avocați, jurnaliști, funcționari publici, judecători, procurori, profesori, asistenți sociali, angajați sau voluntari ai organizațiilor non-guvernamentale etc.

Sursele principale de referință pentru calificarea unei persoane sau grup de persoane drept apărător al drepturilor omului sunt:

- [Declarația ONU privind dreptul și responsabilitatea indivizilor, grupurilor și organelor societății de a promova și de a proteja drepturile omului și libertățile fundamentale recunoscute la nivel universal, 1998¹](#);
- [Recomandările UE privind apărătorii drepturilor omului², 2008³](#);

1 <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-right-and-responsibility-individuals-groups-and>

2 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:l33601&from=EN>

3 https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/eu_guidelines_hrd_en.pdf

- Raportorul special al ONU privind situația apărătorilor drepturilor omului, 2018 (A/73/215)⁴;
- Recomandările OSCE privind protecția drepturilor omului, 2014⁵;
- Modelul de lege a Serviciului Internațional pentru Drepturile Omului (ISHR) pentru protecția drepturilor omului⁶;
- Înalțul Comisar al ONU pentru drepturile omului, Fișa informativă nr. 29⁷.

4 <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/report-special-rapporteur-situation-human-rights-defenders-0>

5 <https://www.osce.org/odihr/guidelines-on-the-protection-of-human-rights-defenders>

6 <https://ishr.ch/defenders-toolbox/model-law/>

7 <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/FactSheet29en.pdf>

CE ESTE REȚINEREA?

Reținerea reprezintă orice privare de libertate a unei persoane de către unul sau mai mulți reprezentanți ai unei autorități publice. Cu alte cuvinte, orice împiedicare a posibilității persoanei de a se mișca liber reprezintă reținere.

Reținerea poate fi făcută în contextul unor proceduri penale sau contravenționale.

- În cazurile penale, organele de constatare sau de urmărire penală pot reține o persoană. Acestea includ poliția (orice polițist, inclusiv din cadrul poliției de frontieră), Centrul Național Anticorupție, Serviciul Vamal, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul Fiscal de Stat, comandanții unităților și formațiunilor militare, șefii instituțiilor militare, funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, comandanții de nave și aeronave, procurorii care efectuează urmărirea penală. Fiecare dintre aceste organe are competențe specifice.
- În cazurile contravenționale, reținerea poate fi aplicată de poliție, inclusiv de frontieră, Serviciul Vamal și Biroul Migrație și azil al Ministerului Afacerilor Interne.

Cel mai des persoanele sunt reținute de către poliție, de aceea, pentru comoditate, vom utiliza în continuare poliția în loc de autoritatea competentă care a efectuat reținerea.

De asemenea, orice persoană are dreptul să prindă și să aducă forțat la poliție sau la o altă autoritate publică persoana prinsă asupra faptului săvârșirii unei infracțiuni sau care a încercat să se ascundă ori să fugă imediat după săvârșirea infracțiunii.

A se vedea: art. 52 alin. (1) pct. 17), art. 165 alin. (1), art. 168, art. 273 alin. (1) și (2) Codul de Procedură Penală; art. 24 alin. (4) Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului; art. 433 Codul Contravențional.

CINE POATE FI REȚINUT?

În **penal**, potrivit Art. 165, alin. 2 din Codul de Procedură Penală, pot fi reținute persoanele bănuite de săvârșirea unei infracțiuni, dacă:

- infracțiunea pentru care e bănuită se pedepsește cu pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de un an, și
- există o bănuială rezonabilă că persoana a săvârșit această infracțiune.

Reținerea în proceduri penale mai poate fi aplicată

- persoanelor deja învinuite sau inculcate în cadrul proceselor penale în derulare, dacă acestea au încălcat condițiile măsurilor preventive neprivative de libertate (de exemplu, a părăsit țara deși avea interdicție) sau ordonanța de protecție în cazul violenței în familie;
- persoanelor condamnate deja în privința cărora se schimbă condamnarea (de exemplu, s-a anulat achitarea sau condamnarea cu suspendarea condiționată);
- persoanelor care săvârșesc o infracțiune în cadrul unei ședințe judiciare;
- persoanelor care nu s-au prezentat fără motive întemeiate pentru a fi puși sub învinuire sau nu se cunoaște locul de aflare al acestora și persoanelor supuse extrădării.

În prezentul ghid punem accent pe informarea persoanelor care pentru prima dată sunt supuse reținerii și nevoile acestora pentru primele ore / prima zi de reținere, presupunând că odată ce au luat legătura cu un avocat, mai departe persoanele urmează să fie informate despre drepturile lor de către avocat. Respectiv, în ghid ne referim în special la reținerea persoanelor bănuite și drepturile acestora, fără a specifica particularități ce țin de reținerea altor categorii de persoane, cum ar fi persoanele învinuite care încalcă măsurile preventive sau persoanele supuse extrădării.

În **contravențional**, reținerea se aplică în cazul existenței:

- suspiciunii privind comiterea unei contravenții flagrante pentru care este prevăzută sancțiunea arestului contravențional (de exemplu, participarea la o întrunire cu deținerea substanțelor explozive sau interzise de lege);

- suspiciunii privind încălcarea regimului frontierei de stat, a regimului zonei de frontieră sau a regimului punctelor de trecere a frontierei de stat.

*Reținerea contravențională, de asemenea, se aplică în cazul imposibilității identificării persoanei în a cărei privință este pornit proces contravențional dacă au fost epuizate toate măsurile de identificare și pentru executarea hotărârii judecătorești privind expulzarea persoanei. **Reținerea în flagrant, adică în momentul comiterii presupusei contravenții, se aplică cel mai des și pe aceasta se pune accent în acest ghid.***

CARE SUNT TEMEIURILE PENTRU REȚINEREA UNEI PERSOANE BĂNUITE DE SĂVÂRȘIREA UNEI INFRAȚIUNI?

Organele competente pot reține o persoană doar dacă există o bănuială rezonabilă privind săvârșirea unei infracțiuni și doar în cazul în care cel puțin una dintre următoarele situații este valabilă:

- persoana a fost prinsă în flagrant delict;
- martorul ocular, inclusiv victima, indică direct că anume această persoană a săvârșit infracțiunea;
- pe corpul sau pe hainele persoanei, la domiciliul ei ori în unitatea ei de transport sunt descoperite urme evidente ale infracțiunii;
- la locul săvârșirii infracțiunii sunt descoperite urme lăsate de către această persoană;
- persoana a încercat să se ascundă ori nu i s-a putut confirma identitatea.

CÂT POATE DURA REȚINEREA?

Reținerea în procedurile penale (bănuiala de comitere a unei infracțiuni, de exemplu huliganism sau încălcarea regulilor de securitate a circulației de către conducătorul unui vehicul) poate dura maximum **72 ore** din momentul privării de facto de libertate, iar în cazul **minorilor** – cel mult **24 de ore**.

În cazul în care reținerea persoanei se efectuează pentru stabilirea identității ei, perioada de reținere nu poate depăși **șase ore**.

La expirarea a 72 sau 24 ore, persoana reținută trebuie ori să fie eliberată, ori să fie audiată de către un judecător de instrucție, care va decide cu privire la continuarea privării de libertate (aplicarea arestului preventiv) sau eliberare.

Reținerea în procedurile contravenționale (suspiciunea comiterii unei contravenții în flagrant, de exemplu, vătămarea neînsemnată a integrității corporale) poate dura maximum **trei ore**.

Termenul reținerii poate fi prelungit până la cel mult **24 de ore**, cu autorizarea judecătorului de instrucție, în două cazuri:

- până la examinarea cauzei contravenționale;
- pentru identificarea persoanei și clarificarea circumstanțelor contravenției în cazul persoanelor care au încălcat regulile de ședere a cetățenilor străini și apatrizilor în Republica Moldova, regimul frontierei de stat, regimul zonei de frontieră sau regimul punctelor de trecere a frontierei de stat.

Locul reținerii și ora reținerii se consideră momentul privării efective de libertate (imobilizarea de către poliție, urcarea forțată în automobilul poliției, ora începerii percheziției în domiciliul bănuitului etc.). Termenul reținerii se calculează din momentul reținerii de facto, de aceea este foarte importantă indicarea exactă a zilei și orei reținerii în procesul-verbal cu privire la reținere și orice alt document legat de reținere.

ATENȚIE!

Vă recomandăm să verificați ce este indicat la data și ora reținerii în orice document pe care îl semnați și, dacă e indicat greșit, formulați o obiecție, tot în scris, înainte de a semna documentul.

CARE SUNT DREPTURILE PERSOANEI REȚINUTE ÎN PROCEDURI PENALE?

Principalele drepturi ale persoanei reținute în proceduri penale sunt:

1) Dreptul la apărare de către un avocat

Dacă aveți posibilitatea financiară să angajați un avocat, aveți dreptul să solicitați poliției să contactați acea persoană direct sau prin intermediul poliției.

Dacă nu aveți posibilitatea financiară, solicitați poliției să vă asigure un avocat care este plătit de stat (avocat care acordă servicii juridice de urgență, garantate de stat, persoanelor reținute). În timp de o oră după reținere, poliția este obligată să solicite oficiului teritorial al [Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat](#)⁸ desemnarea unui avocat de serviciu pentru acordarea asistenței juridice de urgență.

Această asistență este gratuită pentru Dumneavoastră! Dacă nu veți putea stabili un raport de încredere cu avocatul, aveți posibilitatea să îl schimbați.

Asistența avocatului este foarte importantă pentru derularea ulterioară a cauzei. Nu vă lăsați ademeniți de posibilele sugestii să discutați mai întâi cu poliția și apoi să apelați la avocat. Insistați să contactați avocatul imediat după reținere. Nu dați declarații poliției până nu ați discutat cu avocatul. Decideți împreună cu avocatul dacă veți da declarații sau nu.

8 <https://cnaigs.md/ro/>

Cu avocatul aveți dreptul la întâlniri confidențiale și nelimitate ca durată și număr. Poliția este obligată să vă pună la dispoziție un spațiu pentru întâlnirile confidențiale cu avocatul. Agreeți cu avocatul modul în care veți comunica pe parcursul perioadei reținerii, când va putea să vă viziteze, cum puteți solicita o întâlnire dacă apare o nevoie urgentă pentru a discuta/a vă vedea cu avocatul.

Organul de urmărire penală este obligat să asigure condiții pentru întrederea confidențială între persoana reținută și avocatul acesteia până la prima audiere (când dați declarații poliției).

Nu faceți declarații și nu semnați documente în lipsa avocatului. Așa vă veți asigura o bună reprezentare și veți evita interpretări eronate de către poliție a declarațiilor Dumneavoastră.

2) Dreptul de a fi informat despre motivele reținerii și despre drepturile Dumneavoastră

Imediat după reținere sau după ce vi s-a adus la cunoștință hotărârea despre aplicarea reținerii sau recunoașterea în calitate de bănuț, **poliția este obligată să vă explice, în prezența apărătorului**, motivele reținerii.

Imediat după reținere, aveți dreptul să primiți explicații cu privire la drepturile Dumneavoastră. Poliția trebuie să vă prezinte în scris informațiile despre drepturile Dumneavoastră și să ofere explicații cu privire la drepturile respective.

Din vara anului 2016, poliția este obligată să prezinte [Scrisoarea de drepturi](#)⁹, aprobată prin ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 192 din 29 iunie 2016, **disponibilă în 11 limbi**.

9 http://www.politia.md/sites/default/files/scrisoarededrepturi-letterofrights_a5_final_0.pdf

3) Dreptul de a păstra tăcerea

Aveți dreptul să faceți declarații cu privire la presupusa faptă ilegală pentru care ați fost reținut(ă) sau să păstrați tăcerea, adică să nu dați nicio declarație despre presupusa faptă.

Orice declarații făcute pot conta pentru desfășurarea cauzei. De aceea, cel mai bine este să consultați avocatul înainte de a decide dacă veți face declarații sau veți păstra tăcerea.

4) Accesul la documente

Aveți dreptul să faceți cunoștință cu procesul-verbal de reținere și cu conținutul tuturor hotărârilor cu privire la drepturile Dumneavoastră. Poliția este obligată să vă înmâneze copia procesului-verbal de reținere imediat după semnarea acestuia.

Contrasemnați în prezența avocatului procesul-verbal de reținere și indicați obligatoriu, mai ales dacă în document datele sunt relatate neveridic: informațiile veridice legate de data și ora reținerii, data și ora aducerii la cunoștință a procesului-verbal de reținere, locul reținerii, starea fizică în momentul reținerii.

Verificați ca avocatul, la fel, să indice corect ora și data la care ați fost reținut și motivul reținerii și data și ora aducerii la cunoștință a procesului-verbal de reținere.

Puteți face alte mențiuni sau obiecții în cazul în care nu sunteți de acord cu cele indicate în procesul-verbal.

5) Dreptul de a înștiința rudele sau alte persoane despre reținere

Imediat după reținere sau **în cel mult șase ore de la reținere**, polițistul care a întocmit procesul-verbal de reținere este obligat să vă dea posibilitatea să anunțați o rudă apropiată sau orice altă persoană despre locul unde sunteți reținut(ă) sau să anunțe singur persoana pe care o indicați Dumneavoastră.

Acesta este un drept separat de dreptul la avocat, respectiv, folosiți-vă de el și contactați o rudă sau orice altă persoană în care aveți încredere.

Dacă sunteți cetățean străin, aveți dreptul să informați ambasada sau consulatul țării Dumneavoastră. Poliția este obligată să vă ofere această posibilitate, dacă o cereți.

Dacă sunteți militar, aveți dreptul să informați unitatea militară în care vă faceți serviciul militar sau centrul militar unde sunteți la evidență, precum și o rudă apropiată sau orice altă persoană pe care doriți să o informați.

Dacă nu ați împlinit încă vârsta de 18 ani (sunteți minor), poliția este obligată să informeze părinții sau persoanele care îi înlocuiesc despre reținerea și locul aflării Dumneavoastră.

Doar în cazuri excepționale, cu autorizarea motivată a judecătorului de instrucție, înștiințarea despre reținere poate fi amânată pe un termen de până la 12 ore.

Cazurile excepționale prevăd necesitatea prevenirii unui risc grav pentru viața, libertatea sau integritatea fizică a unei persoane, asigurării secretului etapei de începere a urmăririi penale, prevenirii prejudicierii procedurilor penale, prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni sau a protejării victimelor infracțiunilor.

Înștiințarea despre reținere nu poate fi amânată dacă persoana reținută este minor (are vârsta de până la 18 ani).

În cazul în care aveți sub ocrotirea Dumneavoastră minori, persoane recunoscute iresponsabile, persoane cărora li s-a instituit curatelă sau persoane care, din cauza vârstei, bolii sau din alte cauze, au nevoie de ajutor, persoana care v-a reținut este obligată să informeze autoritățile competente pentru a lua față de aceste persoane măsuri de ocrotire. Persoanele respective pot fi transmise sub ocrotire și rudelor, cu consimțământul acestora. Cereți poliției să vă informeze despre măsurile de ocrotire luate.

La fel, aveți dreptul să solicitați asigurarea supravegherii bunurilor rămase fără supraveghere, inclusiv îngrijirea și hrănirea animalelor domestice, asigurată de organul de urmărire penală din contul Dumneavoastră.

6) Asistența medicală

Aveți dreptul la un examen medical, inclusiv pe cont propriu.

Dacă la reținere se stabilește prezența unor vătămări sau leziuni corporale ale persoanei reținute, persoana care efectuează urmărirea penală neîntârziat îl va informa pe procuror, care va dispune imediat efectuarea unei constatări medico-legale sau, după caz, a unei expertize judiciare medico-legale pentru a constata originea și caracterul vătămarilor sau al leziunilor.

Informați imediat poliția dacă aveți nevoie de asistență medicală.

7) Interpretare și traducere

Dacă nu cunoașteți limba română, aveți dreptul la un traducător sau interpret **gratuit** (din contul statului).

Interpretul sau traducătorul poate traduce/facilita discuția Dumneavoastră cu polițistul, cu avocatul Dumneavoastră sau cu instanța de judecată după caz. Interpretul sau traducătorul poate traduce părți din documentele cu care ați făcut cunoștință.

CARE SUNT DREPTURILE PERSOANEI REȚINUTE ÎN PROCEDURI CONTRAVENȚIONALE?

Drepturile persoanelor reținute în **procedurile contravenționale** sunt similare cu cele din procedura penală. Principalele drepturi sunt:

1) Dreptul la apărare

Persoana reținută are dreptul la un apărător pe care îl cunoaște sau dacă nu are apărător, organele care au efectuat reținerea sunt obligate să asigure participarea unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat (similar procedurilor penale descrise mai sus).

Cu avocatul aveți dreptul la întâlniri confidențiale și nelimitate ca durată și număr.

2) Dreptul de a fi informat despre motivele reținerii și drepturile Dumneavoastră

Imediat după reținere (formularea legislativă: neîntârziat), autoritatea care v-a reținut trebuie să vă informeze despre motivele reținerii și să vă comunice drepturile Dumneavoastră, prevăzute de art. 384 Cod Contravențional, **inclusiv să vă prezinte în scris informația despre drepturile Dumneavoastră.**

3) Interpretare și traducere

Procesul contravențional se desfășoară în limba de stat. În cazul în care nu o cunoașteți, autoritățile care v-au reținut au obligația de a vă pune la dispoziție **un interpret, gratuit**, care să vă ajute să comunicați.

Autoritatea care v-a reținut este obligată să vă comunice motivele reținerii în limba pe care o cunoașteți.

Aveți dreptul să solicitați traducerea actelor procesuale aferente reținerii în limba pe care o cunoașteți (de ex procesul-verbal de reținere).

4) Dreptul de a înștiința două persoane despre reținere

Imediat după reținere și **cel târziu în termen de o oră din momentul reținerii**, aveți dreptul să anunțați două persoane, la alegerea Dumneavoastră, despre reținere. Acestea pot fi orice persoane în care aveți încredere.

Așa cum aveți un drept separat de a contacta un avocat (descriș mai sus), în cazul contactării celor două persoane puteți alege orice persoane în care aveți încredere.

Polițistul este obligat să vă informeze despre acest drept și să asigure condițiile pentru a contacta cele două persoane. Polițistul este obligat să noteze în procesul-verbal al reținerii dacă ați comunicat cu două persoane sau dacă ați refuzat. În cazul în care ați sunat și nu a răspuns nimeni, puteți insista să reluați apelul până reușiți să vorbiți cu cineva.

Dumneavoastră puteți refuza să informați cele două persoane, dar acest lucru nu este în interesul Dumneavoastră. Din contra, s-ar putea să fiți „sfătuiți” să nu comunicați. **Nu vă lăsați manipulat(ă), folosiți-vă de acest drept important și informați două persoane în care aveți încredere despre faptul reținerii.** Aceste persoane pot să vină la fața locului sau să contacteze un avocat dacă avocatul care v-a fost pus la dispoziție nu vă inspiră încredere. Dumneavoastră vă veți simți mult mai în siguranță dacă persoanele apropiate vor ști despre reținere și unde vă aflați exact.

5) Dreptul de a păstra tăcerea

Aveți dreptul să faceți declarații cu privire la presupusa contravenție pentru care ați fost reținut(ă) sau să păstrați tăcerea, adică să nu dați nicio declarație despre presupusa faptă.

Orice declarații făcute pot conta pentru desfășurarea cauzei, de aceea recomandarea este să consultați avocatul înainte de a decide dacă veți face declarații sau veți păstra tăcerea.

6) Accesul la documente

Aveți dreptul să luați cunoștință cu procesul-verbal de reținere, care urmează a fi întocmit imediat după reținere și care urmează a fi semnat de persoana care l-a întocmit și de Dumneavoastră.

Aveți dreptul să faceți obiecții și/sau să refuzați semnarea procesului-verbal. Refuzul de a semna se înscrie pe procesul-verbal și trebuie confirmat de cel puțin doi martori. Aveți dreptul să luați cunoștință de toate hotărârile ce se referă la drepturile și interesele Dumneavoastră și să primiți copii de pe ele, dacă solicitați.

DE CE ESTE ATÂT DE IMPORTANTĂ INFORMAREA PERSOANEI/ PERSOANELOR APROPIATE DESPRE REȚINERE?

Primele ore de reținere sunt cele mai complicate pentru persoana reținută din cauza șocului legat de reținere, dar și din cauza presiunii care deseori se pune de către cei care au făcut reținerea. Pentru autorități aceste ore sunt foarte importante, deoarece în aceste momente complicate pentru persoana reținută deseori pot fi obținute informații pe care ulterior le pot folosi împotriva acesteia.

Legea garantează dreptul de a informa o rudă sau orice persoană, în cazul reținerii în proceduri penale, și două persoane, în cazul reținerii în proceduri contravenționale, despre faptul reținerii. Întotdeauna folosiți-vă de acest drept. Acesta e un drept separat de dreptul la apărare de către un avocat. Respectiv, contactați altă persoană decât avocatul pe care îl cunoașteți și îl contactați pentru a vă reprezenta sau avocatul care vă este desemnat de autorități.

Insistați și cereți să vorbiți direct cu persoana, chiar dacă polițistul ar putea să vă ceară datele de contact pentru a o informa. Ruda/persoana cunoscută vă va recunoaște vocea și va fi sigură că apelul nu este o farsă sau o escrocherie. Odată ce ați informat cel puțin o persoană despre reținere și Dumneavoastră vă veți simți mai în siguranță, știind că cineva, cel puțin, va ști unde să vă caute.

De asemenea, în practică deseori se dispută **ora reținerii**. Informând o persoană apropiată puteți să vă asigurați că ea va putea confirma ora contactării, care cu siguranță e după reținere. Nu în ultimul rând, persoana respectivă va putea să vă caute un avocat, dacă în cel desemnat de către stat nu aveți încredere.

ATENȚIE LA DOCUMENTELE ÎNTOCMITE ÎN TIMPUL REȚINERII

În orice caz de reținere se întocmește un proces-verbal în care sunt indicate o serie de informații importante, cum sunt data, ora, motivele reținerii, starea fizică a persoanei reținute și alte aspecte care ulterior sunt utilizate de autoritățile care examinează cauza respectivă.

Persoana reținută are dreptul să facă obiecții, înscriindu-le în procesul-verbal. Faceți de fiecare dată orice obiecții și scrieți-le cât mai detaliat – spre exemplu – dacă nu sunteți de acord cu faptele incriminate sau cum s-au desfășurat acțiunile polițiștilor la reținere etc. Consultați avocatul cu privire la modul semnalării obiecțiilor de fiecare dată când puteți. Dacă observați unele greșeli sau omisiuni în completarea procesului verbal, cum ar fi lipsa semnăturii Dumneavoastră pe un document, atunci e mai bine să nu semnalați acest lucru autorităților. **Orice omisiune din partea autorităților statului ar putea fi ulterior utilizată în apărarea Dumneavoastră. Informați și consultați avocatul cu privire la fiecare greșală sau omisiune observată.**

CE POȚI FACE DACĂ DREPTURILE TALE SUNT ÎNCĂLCATE?

Dacă drepturile Dumneavoastră au fost încălcate de către persoana care efectuează urmărirea penală, aveți dreptul să depuneți o **plângere la procuror** împotriva actelor și acțiunilor polițistului (în conformitate cu art. 298 CPP).

Plângerea se adresează procurorului care conduce urmărirea penală și se depune fie direct la acesta, fie la organul de urmărire penală (procuratura, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Vamal, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Fiscal de Stat). În cazurile în care ați depus plângerea la organul de urmărire penală, acesta este obligat să o trimită în termen de 48 de ore de la primirea ei, procurorului,

împreună cu explicațiile sale sau ale organului care exercită activitate specială de investigații.

Nimeni nu are dreptul să vă atace fizic sau psihologic, să vă cauzeze prejudicii, să vă maltrateze sau să aplice tortura. Tortura se sancționează cu închisoare. Dacă la reținere se stabilește prezența unor vătămări sau leziuni corporale, persoana care efectuează urmărirea penală este obligată să informeze neîntârziat procurorul, care va dispune imediat efectuarea unei constatări medico-legale sau, după caz, a unei expertize medico-legale pentru a constata originea și caracterul vătămarilor sau leziunilor.

Dacă în privința Dumneavoastră a fost aplicată violența la reținere și persoana care efectuează urmărirea penală nu întreprinde măsurile prevăzute de lege, depuneți o plângere în adresa procurorului și solicitați neîntârziat asistența medicală.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01

+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

[crjmoldiva](https://twitter.com/crjmoldiva)

